

PREMIJERE

Nina Ožegović

Nevjerojatno
odsustvo
emocija, topline
i nježnosti

Nina Viočić
foto: Damir Markovina

Mirna Zečević
foto: Damir Markovina

**Monika Herceg:
Gdje se kupuju
nježnosti**

- > **Redatelj:**
Rene Medvešek
- > **Hrvatsko narodno
kazalište u Zagrebu**
- > **Praizvedba:**
15. siječnja 2021.

<<
Jadranka Đokić
<
Lana Barić, Daria Lorenci
Flatz, Jadranka Đokić
foto: Damir Markovina

Svaka praizvedba dramskog teksta očekuje se s velikim zanimanjem i pažnjom, a u slučaju drame *Gdje se kupuju nježnosti* Monike Herceg, nagrađivane tridesetogodišnje pjesnikinje i fizičarke, ta su očekivanja bila još veća.

Naime, radi se o njezinom dramskom prvijencu s kojim je prošle jeseni pobijedila na natječaju zagrebačkog Hrvatskog narodnog kazališta u konkurenciji od 166 drama, a koji je ocjenjivački sud jednoglasno pohvalio, naglasivši u obrazloženju originalnost, svježinu i poetičnost njezinoga dramskog pisma. Na premijernoj izvedbi 15. siječnja u HNK-u pokazalo se da ta ocjena nije nimalo pretjerana: redatelj Rene Medvešek i dramaturginja Jelena Kovačić inovativno su savladali netipičan dramski predložak Monike Herceg i sa scene uputili, usprkos mučnoj temi u kojoj dominiraju motivi nasilja, manjka komunikacije i loših odnosa te traumatičnih iskustava, poruku nade i optimizma, te vjerovanje da se transgeneracijsko repetiranje obiteljskog užasa može promijeniti i zaustaviti.

Monika Herceg rođena je u Sisku, a odrasla u okolici Petrinje, i dosad je objavila tri hvaljene i nagrađene zbirke pjesama *Početne koordinate*, *Lovostaj* i *Vrijeme prije jezika*.

Svoj dramski prvijenac *Gdje se kupuju nježnosti* napisala je prošlog proljeća za vrijeme *lockdowna* zbog pandemije koronavirusa, dok je zgromljena situacijom i egzistencijalnim brigama čekala izlazak iz karantene. Rezultat pisanja u takvim okolnostima osebujna je poetska drama živog i sočnog jezika, koji je nabijen iskrenošću i snažnim emocijama i u kojem se izmjenjuju prepoznatljivi lirski iskazi pjesnikinje Monike Herceg i tvrdi, grubi jezik zemlje, sela i neimaštine. Takav raskošni tekstualni predložak potaknuo je redatelja Renea Medveška i dramaturginju Jelenu Kovačić da na minimalistički oblikovanoj sceni (scenografkinja Tanja Lacko), uvjerljivo i suvremeno, bez patetike, ali žestoko, ravno u želudac, mozaičnom strukturom i pretakanjem prošlosti i sadašnjosti, te prizvanim sjećanjima, ožive svijet siromašne, disfunkcionalne obitelji u post-ratnoj Hrvatskoj. S obzirom na podrijetlo autorice drame i tvrdi naglasak nije teško zaključiti da gledamo prizore s Banije. Atmosferi je uvelike pridonio bend na sceni (Zoran Ščekić, Nenad Sinkauz i Pavle Jovanović), koji je uživo izvodio glazbu skladatelja Zorana Ščekića, te video Ivana Marušića Klifa i svjetlo Aleksandra Čavleka.

**U središtu su
tri generacije
jakih žena –
Bake, Majke i
Kćeri i njihova
borba za
egzistenciju,
koja se odvija
na trima bitnim
prostorima
– prostoru
kuće, groblja i
bolnice...**

◀
Igor Kovač

◀
Lana Barić, Jadranka Đokić
foto: Damir Markovina

Priča je smještena u ruralnu, patrijarhalnu sredinu gdje dominiraju pijani, nasilni muškarci i gdje nema mjesta za osjećaje, nježnost i ljubav. Ispričana je iz ženske perspektive i progovara o ženama koje su desetljećima stoički trpjele obiteljsko nasilje, ali su usprkos svojem podređenom položaju i poziciji žrtve te ulovljenosti u ratni vihor i poslijeratne krize pokušavale održati obitelj na okupu. U središtu su tri generacije jakih žena – Bake, Majke i Kćeri i njihova borba za egzistenciju, koja se odvija na trima bitnim prostorima – prostoru kuće, groblja i bolnice, pa tako svjedočimo surovoj borbi za život, međusobnim sukobima i optužbama, trima sprovodima – dviju baka i oca, akumuliranoj mržnji, obračunima sa živima i mrtvima i nevjerojatnom odsustvu emocija, topline i nježnosti. Te su žene ratnice, odgajane bez emocija i tako da ne iskazuju emocije, i predstavljaju muški princip, osobito stamena Baka – igra je Mirta Zečević, te Majka, koju maestralno utjelovljuje Nina Violić. No premda dramom dominiraju žene, važne su i uloge Oca (Igor Kovač, novi član glumačkog ansambla zagrebačkog HNK) i Brata (Filip Vidović), koji funkcioniraju kao katalizatori radnje.

Središnji je lik drame tridesetogodišnja Kći (u drami naslovljena tek s „K“), koja preispituje postupke svoje bake i majke, te se pita je li moguće promijeniti genetski kod i zaustaviti ponavljanje pogrešnih obrazaca njihovih života. „K“ je svojevrsni vodič kroz traumatičnu priču njezine obitelji. „K“ nas upoznaje s negativnim iskustvima koja je doživjela tijekom odrastanja i formativnih godina u toj emocionalno i mentalno nimalo poticajnoj sredini i koja su je formirala u sadašnju osobu. Ona secira prošlost, rastvara najbolnije rane, te se kao kod psihoterapeuta suočava s najvećim traumama, znajući da jedino na taj način može apsolvirati užas obiteljskog naslijeđa i zaustaviti transgeneracijsko repetiranje nasilja i boli. Rezultat toga svojevrsno je iscjeljenje, koje otvara put izlasku iz začaranog kruga.

Lik „K“ izuzetno je slojevit. U njoj eksplodiraju sve traume akumulirane po ženskoj liniji tijekom generacija, koje su uzrokovane nedostatkom ljubavi, razumijevanja i komunikacije. Ona je bijesna i puna gnjeva, ali i zove na pobunu. Ona je predstavnica novih, neopterećenih i proaktivnih generacija (što je naglašeno i krajnje urbanim, pomalo rokerskim kostimima Doris Kristić, za razliku od neugledne odjeće Majke i Bake), koje se žele izboriti za drukčije živote. Tu slojevitost odlično interpretiraju tri glumice, Lana Barić, Jadranka Đokić i Darija Lorenzi Flatz, koje utjelovljuju različite aspekte njezine ličnosti i različita razdoblja njezina života. Takav postupak pridonio je sagledavanju njezine višedimenzionalnosti i omogućio gledateljima da osvijeste sve faze njezinog sazrijevanja, od bijesa i mržnje preko mirenja sa životom do razumijevanja i svojevrsnog opraštanja, koje je u konačnici dovelo do integracije ličnosti. Krug se zatvara u trenutku kada prisustvujemo rođenju novog života. U tom trenutku „K“ obećava svom djetetu da će mu pružiti život bez nasilja i siromaštva.

Premda predstava *Gdje se kupuju nježnosti* ne aktualizira ni društvenu ni političku situaciju, ona se ipak dotiče aktualne stvarnosti. Naime, jasno ukazuje na činjenicu da je prošlost opterećena traumom rata i njezinim logičnim posljedicama razorila obitelji, a s druge strane postavlja pitanje mogu li se mladi ljudi izboriti za ljubav i nježnost koju nisu osjetili jer su te emocije prethodnim generacijama bile luksuz. Ovom najnovijom predstavom *Gdje se kupuju nježnosti* Monike Herceg zagrebačko Hrvatsko narodno kazalište nije samo promoviralo novi dramski tekst, što je već dovoljno značajno, nego je otvorilo i važne teme koje će zasigurno privući brojne gledatelje. ■

Ona je predstavnica novih, neopterećenih i proaktivnih generacija koje se žele izboriti za drukčije živote

PREMIJERE